

Фитна қачон бошланган ва қаердан келади?

15:00 / 26 февраль 3122

هُنَّعُ هَلْ لَّا يَضْرَعُ فِي دُحْ نَع
هُنَّعُ هَلْ لَّا يَضْرَعُ رَمْعُ دُنْعُ أَنْ كَ : لَاق
عَمَّ سُمْ كُيَا : لَاقَفُ هُنَّع
هُنَّعُ لَّا يَلَّصُ هَلْ لَّا لُوسَر
، نَتِفْ لَّا رُكُذِي مَلَّسَ وَ هِيَلَع
، هَانُ عَمَّ سُمْ نَحْنُ : مُوقَ لَاقَف
نُونُ عَتَّ مُمْ كُ لَعَل : لَاقَف

هَلْ هَآءِ فِي لُجْرٍ لَآءِ نَتِ فِ
كَلْتِ بَلِاقٍ، لَجَا: اُولَاقِ؟ هِرَاجٍ و
مِآيٍ صِلَاوُةً اَلَّصِلَا اَهُرَّفَكُتِ
عَمَسٍ مُكِّيَا نَكَلَوُ، ؤَقَدَّصِلَاوُ
لَاقِ؟ رِحْبُلَا جُومِ جُومَتِ يَتِّلَا
مُوقِلَا تَكْسَافِ: ؤَفِي دُحِ
هَلَلَتْنَا بَلِاقٍ، اِنَا: تُتَلُقَفِ
لُوسَرُّتِ عَمَسِ: تُتَلُقِ؟ كُوبَا
هَيَلَعُ هَلَلَا يَلَصِ هَلَلَا
ضَرَعُتِ «: لُوقِي مَلَسَوُ
بُولُقِلَا يَلَعُ نَتِ فِلَا
يَافِ اَدُوعِ اَدُوعِ رِي صَحَلَاكِ
هَيَفَتِكُنْ اَهَبِرْشُ اِبْلَقِ

دَاعِي نَاكَ هَلْ عَلَ حَتُّفٌ هَنَّا
رَسُوكُي لَبَّ اَلْ تُتْلُقُ
لُجَرَ رَبِّ اَبْلَا لِكِلْ ذَنْنَا هُتْ تَدَحْ و
اَثِي دَحْ، تَوْمِي وَ اَلْتَقِي
هَ اَوْرٍ، طِي لْ اَغْ اَلْ اَبْ سِي ل
يِ ذِمْرَت لْ اَوْرٍ نَا خِي ش لْ ا

Хузайфа розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Умар розияллоҳу анҳунинг олдида эдик. У: «Қай бирингиз Расулуллоҳ алайҳиссаломнинг фитналар ҳақида гапирганларини эшитгансиз?» деди. Бир неча киши: «Биз эшитганмиз», дейишди. У: «Кишининг аҳли ва қўшниси билан боғлиқ фитнани айтяпсизлар шекилли?» деган эди, «Шундоқ», дейишди. «Унга намоз, рўза ва садақа каффорат бўлади. Аммо қай бирингиз денгиздек мавж урадиган фитна ҳақида эшитган?» деди. Қавм жим бўлиб қолган эди, «Мен», дедим. У: «Сенми? Отангга раҳмат!» деди. Мен шундай дедим: «Расулуллоҳ алайҳиссаломнинг шундай деганларини эшитганман: **«Фитналар қалбга худди бўйранинг чўпидек кетма-кет келади. У қайси қалбга кирса, унга қора нуқта босилади. Қайси қалб уни инкор қилса, унга оқ нуқта босилади. Охир-оқибат булар икки хил қалбга айланади. Бири сафодек оппоқ бўлиб, токи осмонлару ер бор экан, унга фитна зарар етказмайди. Бири эса қора бўлиб, бир оз оқ аралашган бўлади. У тўнкарилган кўзага ўхшайди. Маъруфни билмайди, мункарни инкор қилмайди. Лекин ўзининг ҳавои нафсига нима тўғри келса, ўшани билади»**. Сўнгра унга «Сен билан унинг орасида ёпиқ эшик бор. У синдирилса керак», дедим. «Синдириладими, отанг ўлгур? Агар у очилса, ўрнига қайтмас экан-да», деди Умар. «Йўқ, синдирилади», дедим. Мен унга ўша эшик ўлдириладиган

ёки ўладиган бир киши эканлигини айтдим. Бу хато бўлиши мумкин бўлмаган гап эди».

Икки шайх ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Ўша синдириладиган эшик – ҳазрати Умар розияллоҳу анҳунинг ўзлари эди. У зот ўлдирилгач, гўё фитналарни тўсиб турган эшик синди. Умар розияллоҳу анҳудан кейин фитналар пайдо бўла бошлади. Ҳазрати Усмон розияллоҳу анҳунинг даврларида эса фитна авж олиб, мусулмонлар бошига кўпгина мусибатлар тушди.

يَضْرُورٌ مَعْنَى دِيْعَسٍ نَع
أَسْلَجُ تَنْكَ: لَأَقُ هُنَّ هَلْ ل
هُنَّ يَضْرُورَةٌ رِيْرَهُ يَبْأَعَم
يَبْنَلَا دِجَسَم يَفُ هُنَّ
مَلَسَوِ هَيْلَعُ هَلْ لَأَى لَص
:ةَ رِيْرَهُ وَبَأَلَأَقُ ، نَأُورَمَ أَنْعَمَو
قُودُصَمُ لَأَقِ دَأُصَلَأُ تَعَمَس
يَلَعُ يَتْمُأُةَ كَلَهَ» :لُوقِي
«شُيْرُقُ نَمِةَ مَلْغُ يَدِي
هَلْ لَأُةَ نَعَلُ :نَأُورَمَ لَأَقُ ف

وَبَأْ لَاقِفَ ، مَلْغَمٌ هَيْلَعٌ
لَوْ قَأْنَا تَيْشٌ وَ لَ : زَيْرُهُ
نَالُفٌ يَنْبَوِ نَالُفٌ يَنْبُ
: يَحْيَى نَبُ وَ زَمَعٌ لَاقُ ، تَلَعَفَلُ
يَلِإِ يَدَجَعَمُ جُحْأُ تَنْكُفُ
أُوكَلَمَ نِيحَ نَأُورَمُ يَنْبُ
أَنَامَلْغَمُهُ آرَ إِذِإْفُ ، مَأْشَلِإِبُ
ءَالُؤُهُ يَسَعُ : أَنَلَلَاقُ أَثَادِحُأُ
تَنْأُ : أَنَلُوقُ ، مُهُنَمُ أُونُوكَيْ نَأُ
: دَمُحُأُ وَ نَأْخِي شَلِإُ هَأُورُ . مَلْغَمُ

Саъид ибн Амр розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Абу Хурайра билан Набий алайҳиссаломнинг масжидларида ўтирган эдик. Марвон ҳам биз билан эди. Абу Хурайра: «Мен Содиқул-масдуқ соллаллоху алайҳи васалламнинг **«Умматимнинг ҳалокати қурайшлик болаларнинг қўлида»**, деганларини эшитганман», деди. Марвон: «Ўша болаларга Аллоҳнинг лаънати бўлсин!» деди. Шунда Абу Хурайра: «Агар Бану Фулон, Бану Фулон дейишимни истасанг, айтаман», деди.

Амр ибн Яҳё айтади: «Ҳоқимият Бану Марвон қўлига ўтганида, Шомда турганида бобом билан чиқар эдим. Бобом уларнинг ёш йигитлар эканини кўриб, «Мана шулар ўшалар бўлса керак», дер эди. Шунда биз «Буни сиз биласиз-да», дер эдик».

Икки шайх ва Аҳмад ривоят қилганлар.

Шарҳ: Ушбу ривоятга суянган баъзилар «Эҳтимол, умматнинг ҳалокатига сабаб бўлганлар Бану Марвон бўлса керак», дейдилар.

هُنَعُ هَلَلَا يَضَرَّ رَمْعَ نُبَا نَع
هُلَلَا يَلَّصَّ يَبْنَلَا عَمَّ سُهُنَا
لَبُقَتْ سُمَّ وَهَوَّ مَلَّسَ وَهَيَلَع
نَا إِلَا «لُوقِي قُرْشَمَلَا
ثِيحُ نَمَّ أَنْهَ هَئِنْتِ فُلَا
هَؤُرَ . «نَا طِي شَلَا نُرَقُ غُلُ طِي
يَذِمُّرَّتْ لَأَوَّ نَا خِي شَلَا

Ибн Умар розияллоху анҳумодан ривоят қилинади:

«Мен Набий соллаллоху алайҳи васалламнинг машриқ томонга қараб,
«**Огоҳ бўлинглар, фитна мана шу томонда, шайтоннинг шохи
чиқадиган тарафда**», деганларини эшитганман».

Икки шайх ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Уламоларимиз «шайтоннинг шохи» деган ибора ҳақида бир неча хил фикрлар айтганлар.

Довудий «Ҳақиқатан ҳам шайтоннинг иккита шохи бор», деган.

Ҳиравий эса «Унинг икки шохи – бошининг икки тарафидир», деган.

Баъзилар «Шайтоннинг шохидан мурод унинг қувватидир», деганлар.

Пайғамбар алайҳиссаломнинг машриққа ишора қилишларининг маъноси – ўша пайтда машриқ тарафда куфр аҳли яшаган.

هُلِّلَا يُّلَّصُّ يَبِّنْ لَانَعُ هُنَعَو
مُّهِّلَا: لَأَقَمَّ لَسَوِ هِيَلَع
مُّهِّلَا، اَنْمُأَشِي فِ اَنْلُ كِرَاب
، «اَنْنَمِي فِ اَنْلُ كِرَاب
يَفَوِ هِلَلِ لُؤَسَرِ اِي: اُولِاق
كِرَابٌ مُهِّلَا» : لَأَق، اَنْدَجَنْ
كِرَابٌ مُهِّلَا، اَنْمُأَشِي فِ اَنْل
اِي: اُولِاق، «اَنْنَمِي فِ اَنْل
، اَنْدَجَنْ يَفَوِ هِلَلِ لُؤَسَرِ
: اَثَلِ اَثَلِ اِي فِ لَأَقُ هُنُظَأَف

نَتِفْلَاوُ لَزَالٌ لَكَ أَنْهَ
نَرَقُ غُلَطِي أِهَبَو
يِرَاخُبْلَا هَاوَر . «نَاطِيَّ شِلَا
يِذِمَّرْتَلَاوُ

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: **«Аллоҳим, Шомни баракали қилгин! Аллоҳим, Яманни баракали қилгин!»** дедилар. «Наждни ҳамми?» дейишган эди, яна **«Аллоҳим, Шомни баракали қилгин! Аллоҳим, Яманни баракали қилгин!»** дедилар. «Эй Аллоҳнинг Расули, Наждни ҳамми?» дейишган эди, менимча, учинчисида: **«У ерда зилзилалар, фитналар бўлади, у ердан шайтоннинг шохи чиқади»**, дедилар.

Бухорий ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Баъзи уламолар «Пайғамбар алайҳиссалом Нажд ҳаққиға дуо қилмаганларининг сабаби ўша вақтда у юртнинг аҳли кофир бўлганидир», дейдилар. Нажд Мадинаи Мунавварага нисбатан машриқ тарафдир.

هَلَلَا لُؤْسَرَجَرَحَ : لَأَقُ هُنَّ عَو
نَمَّ مَلَسَوِ هَيْلَعُ هَلَلَا يَلَص
سُأَرُ : لَأَقَفَ شَيْئًا عِ تَيْب
ثَيْحُ نَمَّ أَنْهَهُ نَمَّ رَفُكُلَا

«نَاطِيَّ شِلْا نُرَقُّ غُلْطِي مَلْسُمٌ هَاوَر. قَرْشَمْلَا يَنْغِي»

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Оишанинг уйидан чиқиб,
**«Куфрнинг боши мана бу ёқда, шайтоннинг шохи чиқадиган
тарафда»**, дедилар, яъни машриқда».

Муслим ривоят қилган.

Шарҳ: Дарҳақиқат, кейинчалик Пайғамбар алайҳиссаломнинг ушбу мўъжизалари ўз тасдиғини топди. Кўпгина фитналар айнан Мадинаи Мунавварага нисбатан машриқ бўлган тарафдан чиқди. Кейинчалик яъжуж-маъжужнинг ҳам, Дажжолнинг ҳам машриқдан чиқиши айтилган.

«Фитналар ва Қиёмат аломатлари» китобидан